

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petit sor 5 kr.
 Nyiltérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésekénél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Fűtér 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű perzek hirdetések és reklamatok ide intézendők.

A külső csin a pölgáriasultság jele.

(z) Az embert külsője után ismerik meg; külsőjéből határozzák meg, vagy legalább abból vannak következtetést társadalmi állására, vagyoni állapotára, izlésére életmódjára, és méltán.

Minél előbbkelő állást foglal el valaki, a csinosság szabályai annál kötelezőbbek reá nézve, a társadalom annál követelőkben lép fel vele szemben, és annál inkább megbírálja, ha valamit mellőz mit hasonló állásban a civilizált világ lakásában, ruházatban használni szokott.

Ez nem okoskodás ez meztelelül van elmondva, úgy mint erre az élet és a mindennapi szokások tanítanak.

S ha áll ez az egyes emberre nézve, áll a városokra nézve is és minél előbbkelő helyet foglal el egy város az országban, annál követelőkben igényekkel lép át az ember sorompóit.

Az idegen, ki nem tehet minden várost tanulmánya tárgyává, ki a városnak jó szokásait erkölcsait nem ismerheti meg, mert lalan erre ideje és alkalmá sinek, a külső benyomás után itéli meg azt, s a milyen benyomást reá annak külsője gyakoról, ugyanigy kedvezőn avagy kedvezőtlenül bírálja meg a várost általában, s gyakran tapasztalhatjuk, hogy egy egy városról az emberek rosz véleményel vannak, azért mert nem elég csinós, mert a kép melyet külsője nyújt előre előítéletet ébreszt irányában, míg huzamosabb tartozkodás és a társadalmi élet a mindennapi szokások bővebb megismerése után vélekedések megszeldidül sőt végüle várost megis szeretik.

Mily káros következménye van a rosz külsőnek, ime rosz itéletnek szolgál indokálul.

Ne mellőzük azért a külső csinot se, ne tartjuk felesleges dolognak, ámbár nem lényeges, de mulhatatlan kelléke az egyesnek úgy a városoknak, s ha azt alkalmazuk, annak csak jó következményeit fogjuk tapasztalni.

— **A török sebesültek javára** lapunk szerkesztőségéhez bejött

1) mult számunk szerint 331 f. 70 kr.

2) E szám " 22 f. — kr.

összesen: 353 f. 70 kr.

Az ezentul bejövő nagylelkű adományokról e rovat alatt rendszer kimutatást fogunk vezetni.

Károly fejedelem kiáltványa.

Károly fejedelem következő manifestumot bocsátotta hadseregéhez, a Dunán való átkelés alkalmánál. Katonák! egy éve már, hogy a Duna tulsó oldalán folyó háboru határainkat fenyegeti. Ezek megvédelmezésére az ország rátok hivatkozott. Ti pedig azon érzéssel hagyjátok oda hazátokat, hogy Románia jövője is odaadástoktól függ.

Mindaddig, amug tényleges hadműveletek távol voltak tőlünk s csak rablóbandák borohanási fenyegettek bennünket, elég volt a folyampartnak megvédésére szoritkozunk; de a jelen pillanatban a háboru határainkhoz közeledik, s ha a törökök győznének, világos, hogy ránk törnének s Románia öldöklést, fosztogatást és pusztitást szenvedne.

Ily körülmények közt, hogy hazánkat megmentsük az ily betörök ellen, kötelességünk előrenyomulni s saját területükön szállni szembe velök.

Román katonák! Tudjátok, hogy az ország mennyit szenvedett azon két század alatt, midön meg voltatok fosztva attól, hogy jogaitokat a harez mezején vitézül megvédjétek. Most ismét alkalmatok nyílik megmutatni bátorságotokat, s egész Európa tanuja lesz, hogy miként teljesítitek ezt. Előre hát, mert mindnyájatokban a régi román szív lakik s tetteinkről itéljen meg bennünket a világ!

Ujra kezdjük ma őseink dicső harcait a világ egyik legelső hatalmának nagyszámu és vitéz hadserege oldalán. Bár számra esekély a román hadsereg — reményem — ki fogja magát tüntetni fegyelmé és vitézsége által. Meg fogja tartani Románia számára azt a helyet, melyet eddig Európa nemzetei közt kiérdemelt és élvezett. Így vélekedik a minden oroszok felséges császára is, s ezen okokból a románok nemcsak kooperálni fognak az oroszokkal ugyanazon harcmezőn s ugyanazon célból, hanem a Plevna előtti két hadsereg főparancsnoksága rám bízott. Ez oly megtiszteltetés, mely visszahat az országra.

Föl tehát! lengessétek a román lobogókat ismét becsülttel a harcmezőkön, ahol őseitek a jég és szabadság védelmezői voltak századokon át.

Előre hát, román katonák! hősiességgel, s nemsokára vissza fogtok térni hazátokba és családaitokhoz, szabaddá téve saját erőtökből s tisztelve az egész nemzet tapsai által.

A közös hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint a lovasság, a szekereszeti hadtest, az élelmezést, az ruházatot kezelő intézetek s végül a monarchia délkeleti határára dislocált csapatok kivételével, valamennyi hadtest mindjárt a nagyobb csapatgyakorlatok befejezése után a legtovább szolgáló legénységet oly számban tartozik szabadságotolni, hogy az okt. 1-én, illetőleg okt. 16-án behívandó ujanczokat továbbbi szabadságolások eszközzése nélkül az előirt békelábra bevonhassák A Dalmátiában állomásozó csapattestek a szolgálati kor sorában szabadságolándó legénységet csak az ujanczok beérkezése, illetőleg első katonai kiképzetésük befejezése után hoesáthatják szabadságra A lovasság, a szekereszeti hadtest és végül az élelmezési és ruházati kezelőintézetek a szabadságolást csak az ujanczok megérkezése után vehetik foganatba.

A csatatérről.

A N. Weiner Tagblatt saját levelezőjétől Sumlából, szept. 4-ről, igen érdekes részleteket közöl Mehemed Ali hadműveletekre vonatkozólag. E szerint a Mehemed Ali által személyesen vezényelt fősereg nyugat helyett éjszak felé nyomult előre, Pizanca mellett egy orosz dandárt szétugrástott, Kadikiót elfoglalta, Bizisma mellett átlépte a Lomot, egy csapással megszállta Obirteniket. Az előcsapatok két órányira vannak Bjelától. Ezt a műveletet nem szabadott időnek előtte nyilvánosságra hozni, nehogy annak sikere koezkáztassék. Mig a távol állók azt hitték, hogy Karassanki őta Mehemed Ali csendesen áll, az alatt végrehajtotta nagyszerű előnyomulását. És így a török csapatok ma Ruscsuk alatt állanak, a Duna és az oroszok közt, az orosz fősereg háta megett, nem egészen tíz mértfödre Gorni Studontól.

Mehemed Ali pasa tavirja Kazelevéből, hogy a császári csapatok Cserviczából kiindulván, a Lom vizön innét táborozó ellenséget két oldalról megtámadták. Heves viadal után, mely az ottmán csapatokra igen dicsőségesen folyt le, a teljesen megvert oroszok kénytelenek voltak sáncaikat elhagyni, s a folyón túl menni. Az ellenség vesztesége csaknem 3000 emberre megy; a mienk aránylag jelentéktelen. A Kazelevo körül folyt csatározásokban az orosz lovasság parancsnoka megöletett.

Nedsib pasa Razgradból kiindulva pénteken átment a Lom folyón, s egy ütközet után megszállta Oszakát. Az oroszok nagy veszteséget szenvedve visszavonultak Bjela felé. Az oroszok teljesen otthagyták Popkiój és Karahszankiőj vidéket.

Niksics török helyőrsége 19 ágyuval megadta magát montenegroiaknak, azonban a helyőrség és a lakosság is engedélyt nyertek Gaetkóba vonulni.

Egy 20000 főnyi török hadtestet, mely Ozman pasa segélyére sietett, állitól az oroszok Mirczky tábornok vezérlete alatt elvágtak volna. Pievnánál a döntő ütközet kezdetét vette 110000 orosz 8000 törökkel áll szemben. Első nap 16000 muszka elesett, 1000 megsebesült. Török elesott 4000, [megsebesült 6000. —

A D. Ztg.-nak távirják Belgradból hogy Christics szept. 13-án Konstantinápolyból eltávozik; ezzel a diplomatai viszonyok a porta és Szerbia közt megszakadnak. A hadi állapot hir szerint szept. 24-és proklamáltatik.

Szeptemb. 6-án Liverpoolban tartott gyűlésen Derby lord a keleti kérdéstről szólván, azt mondá, hogy a jelen időpont nem kedvező arra, hogy egy harmadik hatalom a béke érdekében beavatkozzék; de az idő elérkezhetik, s úgy látszik, nincs nagyon távol midön, Anglia jó szolgálatai elfogadhatóknak fognak látszani A kormány ez ipőpontot, mihelyt elérkezik, nem hagyja fölhasználatlanul elmulni.

Bukarestben katonai körökben nagy lehangoltság ézlelhető. A hareztérről semmi hivatalos értesítés nem adatik ki, bár napok óta foly a logborzasztobb harez. Nagy néptömeg a praefectura előtt hireket követel a romániai hadseregéről.

A Pol. Corr.-nek sürgönyzik mai kelettel Bukarestből: Mától kezdve az összes romániai vasutakon teljesen beszüntetve lett mindennemű teherszállítás.

Bukarestbe a csatatérről rémhírek érkeztek. Mondják, hogy a czarevics hadserege Mehemed Ali által teljesen megveretett és 10,000 embert vesztett s hogy az oroszok dunai visszavonulási vonala fenyegetve van.

Vilmos császár a czárnak távirati uton szerencsés-üdvözlétet fejezteki Lovcsa bevétele fölött. Karajából, aug. 31-ről vett sürgöny jelenti: Mihályherczeg átvette a kis-ázsiai orosz csapatok fölötti közvetlen parancsnoklatot. Csernajeft Alexandropból a táborba várják; Karajal és Uncstapa megpercsittettek. — Alexandropnál, az Arpacaltól jobbra erős védművek emeltettek s 6 hegyi ágyu lón felállitva. Az előhadak Birachtaóban táboroznak.

A Standardnak e hó 3-ikáról sürgönyzik Sipkából: Tegnap reggel óta rettenetes ágyuharcz dühöng a szorosban. Az oroszok összeköttetése Gabrovával mindegyre nehezebbé válik, mert a törökök folyton előnyomulnak. S már az orosz sereg hátánál — a Hain-Boughazban folyó csatározásról tesznek jelentést. Drinápolyból 4-ikéről sürgönyzik a Morning Postnak: A helyzet változatlan, de az ágyuharcz sokszorozott erővel foly a Sipka szorosban, s az oroszok komolyan veszélyeztetve vannak hátulról.

Ruscsuk bombáztatása. 6-án délelött 10 óraker beszünttetett; délutáni 2 óráról esti 7-ig azonban ismét folytatott. A törökök viszozták a tüzelést s Gyurgyevót lötték, melyben igen jelentékeny károkat is okoztak. — [Ma a bombázás reggel 9 óraker ujából kezdetét vette s mindekkoráig tart. —

A Daily Telegraph-nak sürgönyzik Sipkából 4 éröl: Vasárnap sikerült a törököknek az oroszok lőszer-raktárát felgyújtani. Az orosz erődítmények négy ágyuját hallgattatták el ugyan ekkor a török tüzekek. Ezek tüzelése mindekkoráig igen kitünőnek bizonyult, az oroszoké lehető rosz. A gyalogság e nap nem vett részt a harcban s így török részen semmi veszteség nem volt. — Jelenlik hogy a cserkeszek Yechigalas közelében összszeaptak az oroszokkal s ezeket a faluból elűzték. Konstantiná. polyból több nehéz ágyu érkezett ide.

Suchum Kaleből vett sürgöny szerint Fazli pasa 12 ezer főnyi orosz sereg által e helyre intézett erős támadást a török flotta, segélyével teljes sikerrel visszavert. Orosz részen 300 ember harczképtelenné lett s két ágyu besögeztetett.

A Sipka-szoros.

A mos folyó harezok legnevezetesebb pontjáról, a Sibka-szorosról Pétermannak a N.-Hirlapban közöt legujabb ismertetése nyomán adjuk a következőket:

A virágzó iparáról nevezetes Gabrovától, — mely körülbelül 1300 lakházat több temptomot s több nagy műhely-épületet számlál, délre kanyarodik az ut. A városhoz közel ömlik a Koserica patak a Jantra folyóba; a zuhogó viz mellett fölfelé visz az ut s festői pontokat nyújt

a völgy északi emelkedőjén, hol a Páncsárka egyesül a Koseriával. Kierve a Koserica-völgyből, mely délnyugotra magas bércek közé vonul, délnek haladva elérjük a Csorveni Breget. (Vörös hegy.) Pirosló szirtfalak közt megyünk tovább, míg nem elének bukkan a legelső őrház. (Karaula.) Mélyen alattunk, a völgy keleti részén fekszik a Sveti Sokol (Szent sólyom) kolostor, melyhez pompás erdősegen át egy utszoros vezet.

Feljebb kapaszkodva elérjük a második és harmadik őrházat, 1246 méter magasságban a tenger színe felett. Innen messze elláthatunk észak felé. Tisztán kivehetjük Grbovát s az onnan egyfelől Plevnát, másfelől Tirnovát kigyózó utakat. Délfelé ez az utszoros európai Törökország szívébe, Filippopol és Drinápoly felé vezet. A Sipka szoros nagy stratégiai jelentősége e pontról azonnal szemünkbe ötlök; fontossága mellett a dalok és mondák is tanuskodnak. Itt harcolt Markó, a szláv hős sokáig a török ellen. A legmagasabban fekvő őrház mögötti keskeny sziklagerinczről lelát a szem Kazanlikba, a rózsavölgybe, melyről annyi elragadtatással írnak az utazók.

Valóssággal két különböző világ fekszik előttünk. Északra egyhangú zöld síkság terül, mely közbeszött erdősegeivel alig-alig kínál nyugopontot a szemnek. Délre, szédítő mélységben alattunk, rengő kalászkok, rózsakertek szelők egymást, — csillogó vízvonalak futnak keresztül-kasul a dus földeken, s a sűrű diófaerdők lombjai közül barátságosan emelkednek ki a török falvak, piros házfödelekkel, fehér minaretjeik sorával. Mitha egy varázs útjére Európából Kis-Ázsiában teremnének.

Lefelé ut az eleinte erősen kanyarog, később egyenessé s inkább meredekké válik. — Míg Gabrovától a szoros esüspontjáig 4½ órát tartt az út, jefelé 700 méterrel lejjebb fekvő Sibka faluig mindössze egy órába tart. Székér ezen az úton nem igen járhat. — Sibka jókora helység; 860 bolgár ház s két templom van benne. Észak felé erdő s szakadék köríti; délre fekszenek dusan jövedelmező rózsák ligetei.

Kazanlikhoz nem messze, rózsakertek és diófák közt félig eldugva, fekszik a festői Hankii falu, hol kizárólag törökök laknak. Sibkától Hankiit egy órájára. Hankiit elhagyva, egy óra múlva Kazanlikba érünk mely a valódi mohamedán városok jellegével bír. Kanitz 22 ezer főre teszi a lakosok számát. Kazanlik a rózsaoaj gyártás központja Thráciában. A 123 rózsaoaj-gyártással fog lalkozó irák helység közül a 42 e kilogramm olajból 850 kilogrammot ez a völgy produkál. Kazanliktól keletre a a Travna-Balkánon át Travnába vezet az út. — A sokat emlegetett Hain-Bug haz még jóval távolabb esik kelet felé.

A faskolai munkálatokhoz.

Most minden igyekezet oda fordítandó, hogy a esemeték fája a csakhamar bekövetkező őszi beérjen, mi ha nem történik és a növényt élénk hajtásában meglepi a hideg, nem csak ajmég éretlen hajtás, hanem az egész esemete is áldozatul esik.

E tekintetben különösen az új szemzések fordítandó a legtöbb gond, a hajtóra történt szemzések a száraz nyár folytán nem tudták elég erős hajtást tenni, legtöbbje pedig annál fogva ki sem hajtott, mert a szemzések fölötti vadhatások nem lettek elég gondosan letisztítva a tápnedvek annál fogva nem a teljes szemet, hanem az azok fölötti vad sarjakat élénkítették.

Még nem késő, mert e második a nyári hajtás eme száraz évben egészen, elmaradt, mi természeteseb mint hogy az a bekövetesh, mint hogy az a bekövetkező szeptemberi esőzésekkel fog elég károsan megindulni, aztán igentermé-

szetes, hogy őszi azon hajtások alig érhetnek be.

Ezt szem előtt tartva, a hajtóra tett új szemzések most gondosan kitesztítandók, hogy a majd möginduló nedvek mind a nemes szemből eredő hajtást tápiálva azt minél izmosabb hajtásra hozzák.

September végével azután, midőn már a derektól tártani lehet, azon új meg nem fásult hajtások hegye becsipések; az által megállapodik az növésében és a még nyerendő tápnedveket a gyengéd fahajtás megerősödésére használnván fel, a fa megéri, és nem esik a fagyok áldozatául.

Ezen becsipési eljárást alkalmazni kell minden növénynél, mely fahajtását be nem végezvén, a bekövetkező hideg által veszélyeztetnék, hasonlóan a rózsáknál és minden faféle virágoknál és bokroknál is.

A török sebesültek javára

M.-Ludasról küldött s multszámunkban említett 43 frt. 44 kr. összeg adakozói névsorát, itt adjuk:

Madaros Gergely 1 frt. Főző József 1 frt. Harmath Lajos 50 kr. Eczkó Sándor 2 frt. Fosztó László 30 kr. Keresztes Áron 1 frt. Balog Géza 50 kr. Alles András 2 frt. Ábrahám Mózes 2 frt. Samuel Áron 40 kr. Latzhegyi Frigyes 2 frt. Tomsik József 1 frt. Brom Tamás 20 kr. Boér István 1 frt. Schwarz Herman 40 kr. Valaki 20 kr. Moritz Mihály 20 kr. Deutch Samu 1 frt. Dánn Sándor 50 kr. Erfeld Márk 50 kr. Kohn József 20 kr. Rosefeld Mór 20 kr. Bénéjámín 1 frt. Novák Izsák 2 frt. Császár Samuel 2 frt. Fejérvári Ferencz 1 frt. Pozsonyi Gábor 20 kr. Fosztó Géza 1 frt. Urmanz 1 frt. Herbert Károly 1 frt. Csath Endre 1 frt. Nyerges József 1 frt. Nyárádi Dénes 50 kr. Felföldi 1 frt. Pajor Samu 1 frt. Goldglanz Ignátz 1 frt. Spitezer Leopold 30 kr. Osztián József 1 frt. Schwatz 50 kr. Derzi András 1 frt. Kávetzki Kózmás 50 kr. Major Demján 40 kr. Zettler József 1 frt. Adolf Schwarz 35 kr. Placsintár Lőrincz 20 kr. Hilf Kálmán 1 frt. Szabadi Gábor 1 frt. Nagy Samu 50 kr. Csontos Elek 1 frt. Zsigmond János 1 frt. Csontos János 1 frt. összesen 43 frt. 44 kr.

Ugyancsak Egerbegen Ménasági János úrnál a Török sebesültek javára f. év és hó 9-én rendezett kugli játékon begyűlt 20 frt. a következő adakozóktól:

Almási Iván, Dobos Ádám, Gáspár N. Nagy Lajos, Lauffenaner, Nagy Gábor, Kocsis Simon, Ménasági János, Ménasági István, Sükösd Samu, Moldvai János Simonfi Jenő, Simonfi Ödön, Szóvéri Árpád, Mihály Károly, Nagy Zsigmond, Székely János, Kászoni Gyula, Harmath Lajos, Veres Zsigmond. Összesen 20 frt, mely összeget méltóztassék a tekintetes szerkesztő ur illető helyére eljuttatni. Harmath Lajos. Ugyan e czélra adakoztak még Tolvaj Károly ur 1 frtot, Tolvaj Károly ur 1 frtos tallért. Összesen 22 frt. Fogadják nemes szívű adakozók köszönetünket.

Levelezés.

N.-Enyed, 1877 sept. 6-án.

Tekintetes Szerkesztő Ur.

A muszka vérengzések iránti ellen-szenv és utálat egy nemzetnél sem nyilatkozott hangosabban mint a magyar-nemzetnél. — Nincs város e hazában, a mely ne sietett volna a népgyűlések határozatát a muszka atrocitások ellen sanctionálni. — Kárpátoktól Adriaig viharoként hangzott fel „fegyverre a muszka ellen“.

Megértették e hangot ott is, a hol nem igen mernék a muszka szövetség és barátság ellen nyíltan tiltakozni. Vért és életét áldozná a magyar-nemzet a hős török nemzetért alkalommal, de a körülmények mást parancsolnak, melye-

ket elítélni vagy dicsérni idő előtti lenne.

Azonban az anyagi segély gyűjtés lázas tevékenységgel foly. — Nincs város e kies hazában, a mely ne sietne segélyt adni a muszka fegyverek által megsebesült török-nemzet fiainak. — Város város után küldi segélyét, és szívből kívánja a török fegyverek diadalát azon nemzet hadserege felett, a mely nyílt harc helyett a gyáva orgyilkos szerepét akarja játszani és játszsa is. — A muszka hordáktól megsebesített hős török-nemzet fiainak jaj kiállításai előtt nem huzodhatunk vissza. — Áldozunk és adakozunk mindnyájan, mert ezt tenni kötelességünk. — Ép ezért városunk oly szép példával járul e czélra, hogy nincs város, a mely előtt szegénylőnk magunkat. Felolvasások, műkedvelői előadások, táncvígalmak, társas összejövetelek, kártya és teke-asztali nyeremények mind e nemes czélra fordítottak. — Az ev. ref. iskolában papi-szigorlatot tett papnövények búcsu-estélyőken megemlékezve a török-nemzetről 20 frtot gyűjtöttek egymás közt.

De amily szép és lélekemelő eme mozgalom, ép oly kihívó és szemtelen ama nyilatkozat, a melyet a helybeli szász-tanító tett. — Ugyanis a segélygyűjtő bizottság megjelenvén nála is hogy tehetségéhez képest adakozzék, — patkány-mérget ígért a török-nemzetnek. — Nem tudjuk e nyilatkozat czélját érteni, mert nyilatkozata nincs igazolva. — Ha valaki muszka-barát és nem ad segélyt a török nemzetnek, ezt értjük, de hogy valaki ily szemtelenül fejezze ki magát egy bizottság előtt — ez tapintatlanság, merészség sőt hitvány eljárás. — Magyar honpolgárnak lenni, magyar városban tanítani sőt jogokat is élvezni — és így demonstrálni egy város érzelmével, és így koczkatni mindent meggondolatlanul — nem tanítóhoz méltó eljárás. — A vagy azt hiszi a t. tanító ur, hogy az ily nyilatkozatokat nem értik meg e város polgárai, a kik eddig a leg lojalisabban viseltettek a t. tanító ur iránt. — Avagy ez által igyekezik hírnévre szert tenni a muszka-barátok előtt, a kik majd hálából a muszkaczáról egy érdemrendet fognak önnök kieszközölni. — Ajánljuk figyelmébe a t. szülőknak, a kik gyermekeiket a szász-iskolára küldik tanulni, hogy patkány méreggel rendelkező paedagogustól a gyerekek nem fognak olyan principumokat elsajátítani, a melyekre tulajdonképen szert kellene hogy tegyenek. — Ne usszék t. tanító ur egy áramlattal szembe, mert az hasztalan, s mint tanító megtanulhatta volna miszerint, engedj az erőnek. — Hanem ha már épen szolgálatot akar tenni a humanus muszkaczár és vitéz katonáinak, menjen a harezterre, s ajánlja fel karját és esztét, s mentse meg őket a gyalázatos vereségtől — ha már eddig el nem kését. —

Ezt azért láttam jónak a nyilvánosságra hozni, hogy a t. tanító urnak hírnevét a mennyire tölem ki telik — emeljem — s ezért nem kívánok semmi jutalmat, mint hogy a nevezett patkány mérget fordít a hasznosabb czélra, — a mit most elhallgatok.

Dixi et salvavi animam meam.

Justus.

Városi és megyei élet.

Az 1874-ik évi XXXIII. t. 48-ik §-a intézkedéséhez képest a követválasztási központi választmány, a választó jogosultak összeírására vonatkozó felszólamlások s azokra tett észrevételek felletti határozat végett folyó évi september 13-án kezdődőleg Tordán a megyei irodában nyilvános ülést fog tartani

A központi választmány fenn ki tett időben kezdődő ülésében a betérjesztett munkálatok illetőleg felszólamlások s észrevételek következő sorrendben fognak elévteni:

I. Tordai választó kerület.

Torda, Túr, Bányabükk, Csürülye

Hesdár, Indal, K.-Fenes, Komjászcs, Koppánd, M.-Szilva, Mike, O.-Rákos, P.-Csán, P.-Szentkirály, P.-Szentmárton Szeliese, Szelistye, Szentlászló, M.-Peterd, F.Péterd, K.-Peterd, Szind, Alsó-Jára, Bikalat, Hagymás, Kákova (Ivánfalva) Kisbánya, Kisoklos, Magura, Nagy-Oklos P.-Egres, Ruha-Egres, Runk, Szurduk, Alsó-Füle, Asszonyfalva, F. Füle M.-Léta, Magyarország, Oláh-Léta, Sütmeg, Felső-Fülehavas, Érezpataka, Kisbánya-havas, Berkes, Alsó-Podásza, F. Podásza A.-Szolesva, Felső-Szolesva, Szártos, Brezest, Off-nbánya, Munesel, Felső Csora.

II. Toroczkói választó kerület.

Toroczkó, Bedelő, Borév, Gyertyános, T.-Szt.-györgy, Lunka (Ujfalú) Vidaly-Lupsák, Albák, Bisztra, Csertés, Nyágra Ponorell, Szekatura, Szerkisora Topánfalva, Alsó-Vidra, Felső-Vidra, Csegez, Várfalva, Ar.-Rákos.

III. Felvinczi választó kerület.

Felvincz, Soos-Szentmárton, Vajdaszeg, Sz.-Kocsárd Sz.-Földvár, Veres-mart, Inakfalva, M.-Déese, Alsó-Füged, Felső-Füged, Örményes. Csáki, Dombró Mohács, Keresed, Harasztos, Bágyon, Kövend, Sinfalva, Mészki, A.-Szentmihályfalva, F.-Szt.-mihályfalva, Hidas, Gyéres, Gyéres - Szentkirály, Ar.-Polyán, Keresztes, Gerend.

IV. Maros-Ludasi választó kerület.

M.-Ludas, Hadrév, Ketze, G.-Keresztur, M.-Bogáth, M.-Dátos, M.-Lokeneze, M.-Bodon, M.-Szengyel, M.-Keménytelke, M.-Szakál, M.-Tóhát, Egerbegy, M.-Szt.-Jákab, M.-N.-Csán, M.-Czikud, M.-Bőő, M.-Örke, M.-Kóók, A.-Detrehem, Felső-Detrehem, M.-Sályi M.-Gerebenes, Sósopatak, M.-Uraly, M.-Pate, M.-szent-margita, M.-Ujfalú, M.-Kapus, M.-Orbó, M.-Dellő, M.-Záh, Oláh-Dellő, Velkér, Nagy-Ikland, Mésző-Méhes, Kis-Ikland.

H i r e k.

— Harezteri táviratainkra

az előfizetéseket havonként 50 krjával folytán elfogadjuk. Sziveskedjenek t. előfizetőink a megrendelést lehetőleg azonnal megtenni, hogy magunkat ez irányban tájékozhatassuk. A vállalat e hó 15-én megindul.

— **Volez és társának** könyv, papír, író és rajzeszköz kereskedése a Dr. Harmath Márton úr piacz sori házánál megnyílt. Ajánljuk a lap hátán lévő hirdetményeket a közönség figyelmébe.

— **Bukuresti eredeti hírek.** Lapunknak egy barátja olvasta a bukuresti ev. ref. papnak közelebből egy barátjához írt levélét, s ennek előadása után a következő érdekes részleteket közölhetjük a levél tartalmából. Legelőször is írja, hogy a muszkák roppantúl lenéznek az oláh katonaságot, becsmérlik, s mindenféle kicsinyítő nyilatkozatokat tesznek rolu. Irja, hogy uton utólen elhullott állatok hevernek, a szállítók igavonómárhái, melyek a túlesigázás és nagy hőség miatt kimerülve, kidőltek. A gabonának egyáltalában ninesen ára, mert a muszka hadsereget otthonról élelmezik. Az elégtelenség nagy a nép között, s mindenféle panaszt hallani az oroszok által okozott nyomasztó helyzetért. Irja, hogy a reformatusok isteni tisztelétét is nagyon sok orosz látogatja, s annak végeztével a templomon kívül megállanak őt, a papot megvárják, nagy tisztelettel köszönnék és kezeit csokolják.

— **Szűdohány — és muszkatövvis.** Egy helységben, melyikben nem tudjuk, szokás egy egy kis dohányt dugva természeteni. Ha aztán a finánczok ki mennek vizitálni, az előljárásság kidoblatja, hogy a muszkatövviset mindenki, büntetés terhe alatt tépje ki. A falusiak pedig jól tudják mi az a muszkatövvis, s ki tépik a dohányt és eldugják.

— **Torda-aranyosmegye alispánjától.** Torda-aranyosmegye méltóságos főispánja a megye őszi rendes közgyűlé-

sét ez évi September 28-án délelőtti 10 órára rendelvén összehívni, melyeni megjelenésre a megye képviselő legtöbb adót fizető és választott bizottsági tagjait tisztelettel meghívom; e közgyűlés tárgyai leendnek: 1) A megye képviselő bizottsági legtöbb adót fizető tagjainak megerősítése. 2) A megye 18 8-ik évi költségvetésének megállítása. 3) Törvények kihirdetése. 4) Legfelsőbb rendeleteket tárgyalása. 5) Törvényhatósági átiratok, s végül 6) Igen számos és fontos keblí ügyek ellátása. — Torda, 1877. September 6-án. Miksa alispán.

— **Neerolog.** Hoppe Ferencz torda-aranyos köri főesperes, tiszteletbeli kanonok és tordai rom. cath. plébános meghalt. A boldogult egyike volt az erdély-részi r. cath. papság kiválóbb műveltségű tagjainak, kinek egyházi szonoklatait más vallású egyének is tömegesen halgatták; azonban folytonos betegeskedése folytán utóbbi időben egyházi szolgálatot nem igen tehetett. Mindazonáltal az egyház községi ügyei körül fáradhatatlanul buzgalkodott, s neki köszöni létesülését a tordai oltáregylet is, mely már eddig is szép eredményekben tanusította öltetelét. Az egyházköri papság gyászjelentése következőleg szól: A torda-aranyos egyház-kerületi rom. cath. papság megsomorodott szívvel jelenti, hogy főnöke s kartársa főfőtisztelendő Hoppe Ferencz címzetes kanonok, főesperes, tordai plébános, élte 59. áldozásának pedig 35 évében folyó hó 9-én reggeli 7 órakor, — a halálkók szentségének példás felvétele után jobb létre szenderült. Évekig dult ereiben a gyógyíthatlan kor, míg erős szervezetét összetörte. Kínait Isten akaratában teljes megnyugvással szenvedte. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Neerolog.** Scholz Antal kir. törvényszéki fogház felügyelő jeleni, hogy szeretett neje Turda Ágnes életének 70-ik boldog házasságuk 28-ik évében, folyó év és hó 8-án tüdővészben hosszas betegség után elhunyt. Béke poraira!!

— **Paradiesomlevél mint a növénytető irtószere.** A franciaországi kertészeti egyesületben azon tapasztalást tudatta legközelebb Mr. Piroy, miszerint a paradicsomlevél minden növényről biztosan elűzi a tetűt. Ő úgy jött e felfedezésre, hogy egy különös becsben álló barackfa gyümölcseit a nap heve ellen védendő, paradicsomlevelekkel fedte be azokat s már másnap azt találta, hogy e fa minden galyja teljesen megtisztult, míg mellette a többi fa levéltetű által el volt lepve. Ezen tapasztalat folytán természetes mennyiségű paradicsomlevelet vízben megfőzvé, a vízzel meglocsolta tetvektől lepett egyéb növényeit, s minden egyes esetben teljes sikert aratott.

— **Rózsatenyésztés Párizsban.** Több mint 250.000 ocker van ott rózsával belültetve. Számítva most, hogy egy ockerre csak 34 000 rózsá esnek, melynek fele 12.000 darab rózsá évente eladásra szolgál, Páris vidékein több mint millió 500 ezer rózsá jön évente a kereskedésbe. A rózsatenyésztés fő telepei Bourg la Reine, Jory, Gentilly, Montmoreny és Bougival.

— **A kinestár.** a f. évben eszközölt faustetés által okozott károk beszüjére nyilatkozatát az alispáni hivatal által ez ügy letárgyalására kiküldött megyei aljegyző Rediger Béla urhoz beadta, ki az érdekt feleket annak kihirdetésére, a városi közgyűlési teremben, hó 14-én, u. m. Pénteken reggel 9 órára hívja meg.

— **Sok idegen tiszt van mos Pósonyban.** Többnyire oroszok, Poroszok, két francia s két olasz. A hidverési gyakorlatokra utaztak oda. Az utczán csak rendőri fedezettel járhatnak egyenruhában a sok kíváncsi gyerek miatt.

— **Az újatos ezár egy lakásban** elrendelte, hogy valamennyi templomban széles Muszkaországban imádkozzanak a „Krisztushoz hű orosz sereg” életéért. — Azt hisszük, hogy az orosz seregen már az imádság sem segít többé.

— **Öngyilkosság.** Egy Szilágyi István nevű fiatal ember, ki volt pénzügyőr, kőműves, vasuti munkás, s mint rendetlen tekerő és korbely égyén volt ismeretes, f. hó 11-én délelőtt 1/2 11 órakor villó oldattal megmérgezte magát. Még élve szállították a rendőrséghez, de ott esakhamar meghalt, s hulláját a korbaházba szállították. — Öngyilkosságának oka, valószínűleg, a rendetlen élet okozta öletuntás volt.

— **Az uszály „polizeiwidrig.”** Lípese város rendőrsége következő dícséretes és utánzásra méltó hirdetőment tett közzé: Oly egyéneknek kik uszályos, s a földet seprő köntöst viselnek, Lípese városában a járdák, sétányok és gyalogjáró helyekre való lépés 5-től 50 marka büntetés terhe alatt tilos. A rendőröknek kötelessége, mindenkit, ki ez ellen vét a gyümölcs piaczon lévő őrtanyára vezetni, a tény álladék megállítása végett. Ha nincs rendőr jelen, mindenkinek jogában áll a tilalom ellen eselekvőket felszólítani, hogy a járdát, sétányt avagy gyalogjárót elhagyják, valamint az is, hogy az illetőnek nevét megkérdezzék. Azoknak neve, kik ily kihágásért meglettek büntetve, a „Lípesei napilap”-ban minden hét végén közzé fog tetetni.

— **Egy huszár század** érkezett f. hó 9-én városunkba, a Kolozsvárt tartott hadgyakorlatokról, s 10-én tovább is mentek állomás helyökre. A közönség gyönyörködve nézte a magyar legényeket, kik magatartásukkal jó benyomást tettek a szemlélőre.

— **Állami polgári iskolát** állit fel a nagyméltóságú m. k. Közoktatási minster úr városunkban, s e végből a k. tanfelügyelőhöz 20,048 sz. a. intézett leirata szerint a megye és városi közönség, valamint egyesek által ez iskola czéljaira ajánlott összegek és telek átvételét rendel el. Ez intézkedéseivel a nmu közoktatásügyi minster úr valóban jót tesz Torda város életrevaló polgárságának, a mely hivatva van több hazai iparágat virágzásra emelni, ha a kellő előkészületek és eszközök rendelkezésére állanak.

— **Viski György városi szolgabíró** elmekóros állapota a helyi közkorházban folytatott megfigyelés szerint rendes gyógykezelést igényelvén, a nmg. m. k. belügyminster úr engedélye folytán a Szebeni elmeegógyintézetbe szállitattik.

— **Hoppe Ferencz kanonok-plébános** temetése tennap delután 2 órakor ment végbe imponans néptömeg részvétele mellett. A testet a piaci főtemplomba vitték hól a papi functiót a felvinczi alesperes végezte, az egyházköri papok segédlete mellett, — ki megható beszédben bucsuztatta el az elhunytat hivoitól. Jelen voltak testületileg a k. törvényszék k. járásbírósa és ügyesség megyei tisztikar, városi előjáróság, k. adófelügyelőség adóhivatal stb. ugyszintén a helybeli papok felekezet és kivétel nélkül.

— **Az igazságügyi minster** rendelete szerint Torda-Araanyosmegyet Mező-Gerebenes, Mező-Kapus és Mező-Uraly községek, a maros-vásárhelyi kir. törvényszék kerületéhez tartozó mező-báncsi kir. járásbírósa kerületéből, a tordai kir. törvényszék kerületében lévő marosludasi kir. járásbírósaéhoz csatoltattak.

— **A f. hó 7-11-én lefolyt országos vásár,** különböző árucikkekre nevezé különböző eredményű volt. A baromvásár elég jó volt, s dacára annak, hogy azon kereskedő, valószínűleg az izsalita ünnepekért, kevés jelent meg. — 3297 darab nagy marha kelt el, melyek közül egy pár szép ökör 400 frtal, közepes 250 frtal, gyengébb 140 frtal fizetett. Szép borjas tehén 100 frton, gyengébb 70, a legolesobb 39 frton ment. Meddő tehén szép, darabja 95 frtal közepes 60, roz 40 frton ment. Tulak párja 160—100—70 frton. Legszébb ló ment 180 frton, közepes 80 a legrosszabb 4 frton. A vásárnapján záporoként, egész nap hulló eső a kézművek s más cik-

kekben való vásárt teljesen semmivé tette, úgy hogy azt lehet mondani semmi vásár sem volt. Egyedül a kötelverők adták el áruikat, még pedig magos áron, az idei roz kendertermés miatt. Végül megjegyezzük, hogy a vásáron megjelent marha kereskedők is nagyon tartozkodók voltak a vásárlásban, ennek okát nem tudjuk, ha csak nem az hogy a moldvai oláhok Sósmezőre sok barmot hajtanak s mesés olcsón árulják, kik indokul azt hozzák fel, hogy így legalább valamijök marad; ellenkező esetben a muszkák elvisznek miudent, a nélkül, hogy azért valamit fizetnének.

— **Az első évnegyed e hó 15-én** lejárván teljes bizalommal kérjük lapunk pártolót az előfizetések megújítására.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó ismerését már eddig is kivitta.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogva olvasóink és a sajtó megfizető elismerését ezentul is kiérdemelni és azt megtartani.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . . 1 frt. 50 kr.
Helyben egy óra — frt. 60 kr.
Lapunk minden Szerdán és Szombat on pontosan jelenik meg.
Tordán, 1877. augusztus 4-én.

A kiadó hivatal.

CSARNOK

I b a m.

(Beszély)

II.

(Vége.)

Az oroszok ez alatt támadásra készültek. A török négyszögökhöz legközelebb, egy domb alján, gárdazászlóalj állit, paranesnoka néhány szót intézett a legénységhez s azután orosz szokás szerint csapatja élére állit, arczát az ellenség felé fordítva.

E perczen éles, átható kiáltás hangzott fel az ottomán hadsörök közt s egy gyermekarcú lovag főhehér paripán kezében villogó vatagánál, száguldott az orosz hadesapatók felé.

E jelenetre megdöbben bántult a két sereg, mintha ígélet fogta volna el őket egy kéz sem emelkedett fel, hogy lelője egy felől a vélt szökevényt, másik oldaláról a vakmerő ellenséget.

E lovag Ibam; mind zsákmányára lecsapó keselyű rohant egyenesen az orosz gárdatisztre.

Az hidegvérűen vette a dolgot, az czmán ifju sulyos csapását felfogta kardjával, a következő pillanatban egy belső vágással megsebesíté annak ujjait s egy erre következő csapással behasítá a lefegyverzett ellen fejét. A török ifju lehult lováról.

Az oroszok „huzzah”-t kiáltottak e vitézi tette, azonban korai volt örömjajongásuk, egy lövés a gazdája után előtörő Mustafa fegyveréből kioltá élte világát a moszkó főfőtstnek.

A hű szolga is lebukott ménéről, golyótul át — meg átfurva, — azután folyt a vér.

A törökök esodálatraméltó vitézséggel harezoltak e napon, méltónak mutatták magokat utódainak nevezetni azon keleti hősöknek, kik hajdan az egész gyaur világ fanatizált seregeit letörték.

Azonban a túlnyomó erő már — már biztosította a diadalt, midőn a távolban — az ottomán diadal hajnalaként — hosszú sora a fezeknek piroslott elé.

Reuf megérkezett. Az oroszok két tűz közé jutottak s estére vissza lettek vetve a Balkán szorosaiiba.

— — — — —
Késő este volt, mikor visszatértek ifjaink a szerenesés véget ért küzdelemből. Jó kedvüket kissé lehangotha a szegény Ibam halála.

Ez első csatájukból nem sok emléket vihettek haza: Nedzsib bégnek egy kozáktör átfurta balkarját, Hasszán Ahmed és Jusszuf egy — egy kard vágást kaptak a dragonyosoktól, részint a karjukon, részint fejkön, Petrovicsnak pedig jobb kezét díszítette egy löseb. Katona dolog az egész! Ebsont hamar befort! Nem a kutyának fáj! vizasztalgaták tréfásan egymást.

Liman bej biztatta volt őket, maradjanak a hadseregnél.

— Nem lehet az! — sohajtának fel szomoruan, ha mi elesünk, ninesen, kivizasztalja agg atyáinkat, öregségük napjaiban.

Szótlanul lovagoltak még mesze levő kis falujok felé. Végre egyikök megtöre a csendet.

— Ugyan kivolt az ki e kalandot indítványozta? — kérdé társaitól.

— Azt biz épen Ibam tette! felelt Hasszán. De azt kitudná megmondani, hogy miért járt annyit e fiú Kussokiójbe?

S azt nem tudná? szolt csodálkozva Ahmed, a szegény fiúnak nagyon is hönvert a szive egy eszkeres leánykáért. S valószínűleg amaz orosz tiszt volt az, ki a szép virágot letörte.

— Ily fiatal korban már szerelmes legyen! — bántult az egyik bég.

— Hjah! barátom, ismerék egy kurd miralajt*) a ki tíz éves korában már megházasodott. S Ibamnak is félig — meddig kurd vér foly ereiben.

Pár óra mulva Jusszuf fölkiáltott: Csodálatos, hogy most milyen jókor virad, mily hamar reggel van!

Kelet felől piroslott az ég. Nem sokára, egy magas hegytetőre érve, észre vehették, hogy mi okozza azt a korai reggelt: Leégett falvuknak már csak utolsó úszkei pislogtak.

A kozákok az alatt, míg ők távol voltak, kirabolták és fölgyújtatták a helységet, lemészárolva annak lakóját utolsó emberig.

Harmadnapra már mindannyian Reuf önkénytesei közé állottak.

KÖZGAZDASÁG.

Emlékeztető kertnaptár.

Szeptember hóban.

A növényzet hanyatlásnak indul, analfogva nem kell az öntözéssel tovább serkenteni egynémelynél az érés, gyümölcs- és megtemelés másnál a megállapodás a cél, mire őszkor törekedniük kell. Téli menhelyeket helyre kell állitni, hogy betakarítások zavarba ne jöjünk növényeinkkel, gyümölcseinkkel ha van? *Mű- és díszkertészet.*

Maggyűjtés, és a szabad földben ültetett üvegházi növények ismét eserepekbeni átültetése a legfőbb teendő.

Dugványokat még folyvást készíteni kell, valamint az elvirágozott évelő virágokat gyökérválasztás által szaporítani.

Kertben nyaralt melegházi növények e hó előjén téli helyökre rendeztetnek, a hideg háziak pedig e hó folytán.

Üdészet alá veendő valamennyi virághágymák eserepekbe ültetettnek, a kertben virágzandók hasonlóan e hó vége felé a földbe ültetettnek.

Ovatosság tekintetéből a györgyikéket fel kell töltögetni, nehogy dértől meglepetve a gumok megsérüljenek.

Szabadföldben virágozó tubarózskákat ovatosan eserepekbe lehet ültetni, ott tovább virágzandók; az elvirágozott s hervadt levelű gladiolus és trigidai hagymák kiszendendők, s száraz-helyre tendők.

Száz-szor szép (bellis perennis) és törpe lilium szegélyzeteket lehet most ültetni illetőleg kijavítani, valamint minden a szabad földben évelő virágok átültetésének most van legjobb ideje.

Télen eserepekbeni virágzásra vetni kell: rezeda, collinsia, nemophilla, cheirantus maritimus stb. magot; szabadföldben növekedett téli violákat eserepekbe ültetni.

(* Ezredes.

Gyümölcsészet.

Jövő tavaszkor nemesítendő vadon-czok kitisztítatnak, egy lábnyi magasan a földtől minden oldalhajtások kivágtatnak. E hóban még lehet szemezni, az előbbi szemzések kötési kitégítandók illetőleg leveendőkhöz nehogy a törzset bevágva a téli szelek által letörössék.

Hó végével az iskola állapota felveendő, s számszerinti kimutatása a vezetett könyvbe bejegyzendő.

Az őszi baraczkok könnyebbérése tekintetéből, a gyümölcsöt fedő levelek lenyirandók, — s fő gond fordítatik arra, hogy az újabb sarjak tökéletesen megérjenek — megfásuljanak, — e célra szükséges: a redélyfák alját netaláni felesleg nedvtől menten tartani, — és az újabb sarjak hegyeit becsipkedni.

Hason ezélel a cserépen nevelt fák modjával öntöztetnek, különben a fa nem érik meg.

A málnának mindazon szára levágatik egész a földnél, mely a nyár folytan gyümölcsözött, hogy a meghagyott s jövő nyáron gyümölcsöző hajtások, tökéletesen kiképződhessenek.

A gyümölcs sulya alatt görnyedező fák istápot nyernek.

A gyümölcs letakarításánál lehet gond s figyelem ajánlatik; hogy kellő nedvüket s zamatjukat megtartva, állandóbbak legyenek, szükséges ezeket tökéletes érésnél valamivel előbb leszedni, a leszedésnél pedig minden ütés, nyomástól őrizkedni.

Őszi ültetéshez most ásatnak a fagödrök.

Piaczi árjegyzéke

a tordai vásárra 1877. szept. 8. hozzott tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 7 frt. 50 Tavaszitisztabuza — frt. — Elegebuza 6 frt. — kr. rozs 5 frt. — Arpa 3 frt. — kr. Zab 2 f. — kr Törökbuza 5 frt. 50 kr. 1 méter mázsa széna kötetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr. — Tüzifa 1 köbméter 3 fr. 20 kr. marhahus 1 kilogramm 36 kr Disznóhús 1 kilogramm 56 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdér. szept. 11. 5% Metaliques 65.40. — 5% Nemzeti kölesön 68.— 1860-iki államkölesön 76 10 Bankreszvények 111.90 Hitelreszvények 860. — London 211.75 — Urbéri kötvények: Magyarországi 117.60. Temes vári 76.— Erdélyi 75.— Horvát-szlav. 73.80. Ezüst 104.— Cs. kir. arany 5.63. — Napoleond'or 9.44.

Nyilttér.

Jelzálog kölcsönök

a biradalom barmely részében telekkönyvvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve barmely magasösszegig 5 vagy 6% kamatra a legkedvezőbb módozatok mellett törlesztésre, a leggyorsabban eszközközül 5000 frton felüli kölcsönknél feltünő előnyt nyujt. Békeblezett terhek kifizetése s töröltetése szintén eszközökkel bir a már elintéztett jelentékeny ügyletek előnyös és gyors kiviteléről Bővebb fölvilágositást készséggel ad a hatóságilag engedélyezett általános

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt Páris utca 19-ik szám sajtóház.

Ertekezhetni posta utján, vagy személyesen, naponta délután 1—4 óráig.

Felelős szerkesztő és kiadó: Volz B.

H I R D E T É S E K.

Könyvkereskedés Tordán.

Városunk és környéke rég idő óta nélkülözötte egy NYOMDA áldásdus befolyását, valamint egy KÖNYV- és PAPIR-ÜZLET létezését, és így a több oldalról nyilvánult kívánalmaknak és az általános érzett szükségnek hiszünk eleget tenni, midőn ezennel szerencsések vagyunk köztudomásra juttatni, hogy az itteni piacon egy

K ö n y v n y o m d á t

állítottunk fel, öszvekötvén azt egy

könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajz- és papir-raktárral

és igyekeztünk azt a kívánalmaknak megfelelően berendezni. — Egyszersmind a

„H A L A D Á S“

ezimű lap mint Torda-aranyos-megye közlönyének kiadását elvállaltuk és erre a lap homlokán kitett feltételek mellett előfizetéseket elfogadunk. — Megrendelhetők még

mindennemű nyomtatványok, magán vagy hivatalos czélokra, gyászhirek, szinlapok, névjegyek, levélpapírok, és borítékok, hirdetések, jelentések, falragaszók, meghívók, vendéglői étlapok,

a legjutányosabb árákon, — és kaphatók ügyvédi váltó és sommás keresetek, végrehajtási kérések, meghatalmazványok sat., könyvek különösen az oskolák használatára magyar és román nyelven, imakönyvek, ipar és kereskedelmi sima és vonalzott könyvek valamint zsebjegyzőkönyvek.

Ezekon kívül a raktárunkon netalán nem levő bár mely nyelvű irodalmi termékre és egyéb szakmánkba vágó czikkekre megrendelést elfogadunk és gyorsan eszközölünk. Végül író és rajz papírok és eszközök minden fajtájából nagy választéku raktárt tartunk.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Tisztelettel kérjük tehát a n. érdemű közönség szives pártfogását és ebből kifolyólag becses megrendeléseit, melyeknek eleget tehetni és a közönség meglegedését kinyerni legfőbb törekvésünk leend.

VOLZ és TÁRSA

Dr. Harmath Márton ur házánál.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkórában szenvedőknek
Legújabb feltalált gyógymód
Szamitalan haláratot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas
Specialista idegbajokban
Ertekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN S.W.
Friedrichstrasse 22.
Levelléti megkeresésére is.

[15—37, 102]

SYLVIVS BOAS urnak
az Auxilium orientis feltalálója
Berlin Friedrichstrasse 22, 1

Igen tisztelt uram!
F. évi aug. 7-ikéről kelt levelét vettem s azonnal válaszoltam volna, de miután fiamnál, mivel az ön *Auxilium orientis*-t használtattam a gövcsök elmúltak varmi akartam, hogy megtudjam vajjon ismétlőd. fognak e azok, de istennek hála aggodalmam alaptalan volt s így fiam ismét az iskolába járhat kényszerítve látom magam ezért önnök, mint *ki Auxilium orientis* szerével fiamat visszaadta legmelegebb köszönetem nyilvánítani.

Thieme Lajos kortész
Hogy a fenebbiek igazságon alapulnak bizonyítom.
Nitschke F.
k. előjáró.

közönségi pecsét.

Hirdetés!

Alólirt csak most érkezvén Tordára helybeli kereskedő MEZEI SÁNDOR urnál rendeztem be

Szoba és Butor festő

műhelyemet, és elvállalom minden e szakmába vágó munka gyors elkészítését a lehető legjutányosabb árák mellett és ennek folytán ajánlom magamt a n. é. közönség becses pártfogásába.

József László.